

A ZENÉLŐ ÓRA MEGSZÓLAL.

Úgy tűnik fel előttem, mintha csak tegnap történt volna...

A kőfaragóutcai hajlék magyaros vendégszeretetét élveztem. Szemben ültünk egymással a hagyományos, rögtönzött kis ebédlőasztalnál, Ő, meg én s halk hangon holmi transzcendentális témákat feszegettünk.

— Nem hiszek az ilyesmiben — ingatta fejét Cecile. — Cseppet sem vagyok babonás. De azért mégis, mégis, elismerem, hogy akadnak néha különös dolgok, melyeknél nem bírom beérni a puszta ész-magyarázatokkal...

Könyvvállványának pántoltsarkú kis szekrénye felé intett.

— Nézd például, van egy régi, kedves zenélő ládikám. Sohasem volt vele semmi baj. Szerkezete mindig fennakadás nélkül működött s munka közben olykor órákig el-elzsongott bennem muzsikájának könnyű kis melódiája. Míg egyszer... meghalt az édesanyám, akivel annyiszor hallgattuk együtt. És a ládikó nem volt hajlandó többé megszólalni! Véletlen? Lehet. Valószínű. De mégis, miért éppen akkor? *Attól fogva?*

Válaszok keresgélése helyett csak sóhajtottunk, majdásra fordult a társalgás. Igyekeztünk túladni nyomasztó érzéseinken. És Ő beszélt, beszélt, terveiről, a kommun alatti nehéz időkről, a mégis sugarasnak látott magyar jövődőről, lelkesen, ahogy egyedül Ő tudott beszélni, míg egyszer csak ijedten eszméltem rá: hogy előrefutott az óra mutatója!

Még kolozsvári lakos voltam akkor, aki ki tudja, mikor vetődik megint ide. Igy aztán persze érzékenyebb lett a búcsúnk és egy óvatlan percben azt veszem észre a felindulásom párafüggönyén keresztül, hogy Cecile is könyyezik.

Megöleltük egymást bensőségteljesen s akkor egy pillanat tartamára, mind a kettőnk szívverése botlott egyet.

Annyi idő után először, a legcsekélyebb érintés nélkül: megszólalt a könyvvállvány lezárt szekrényében halkán, önként, az elnémult zenélőládikó! Mintha vétek lett volna szóvá tennünk, sietve váltunk külön.

Aztán én nem bírtam már tovább Erdélyben a lélekfojtogatást. Végleg kijöttem és magammal hoztam a féltett óragyűjteményemet. Van közöttje egy beteg. Itt bénította meg valami keménykezű kontár. Zenélőszerkezete elromlott, hallgat. És mostanában sokszor érem magam rajta, hogy a szokottnál hosszabban nézegetem. Valahogy mintha tompán várnék valamit. Hogy megszólaljon megint az álmodozó menüett. Hogy Cecile üzen, beszél az éteren túlról, a szférák derús, tiszta messziségéből...

Gulácsy Irén.

TIZENÖT ÉVVEL EZELŐTT.

Tormay Cecile halálán mélyen megilletődve, szomorúan emlékezem azokra a felejthetetlen órákra, melyeket — mint a *Napkelet* dolgozótársai — minden pénteken vele tölthettünk. Szinte látomásszerű élénkséggel merül fel képzeletben a Múzeum-kávéház akkor nem valami díszes különszobája, ahol tizenöt évvel ezelőtt összegyülekeztünk. A hatalmas dohányfüstből ismerős arcok tűnnek elő: a kedves öreg Bartóky Józsefé, a társaság Nesztoráé, Pauler Ákosé, Dóczy Jenőé, Baros Gyuláé, melyeket többé sohase látunk, az akkori segédszerkesztőé, Horváth János professzoré, pénztárosunké, Hegedűs Istváné, Mariay Ödöné, Galamb Sándoré, Szekfű Gyuláé, Rédey Tivadaré, Réz Gyuláé, Keményfy Jánosé, Vajthó Lászlóé, Komáromi